

Л. А. Євчук,
д. е. н., професор, т. в. о. завідувача кафедри економіки та підприємництва,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6699-3768>
Ю. В. Гусаков,
аспірант, Чорноморський національний університет імені Петра Могили
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-4177-6512>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.19.47

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ В УКРАЇНІ

L. Yevchuk,
Doctor of Economic Sciences, Professor,
Temporary acting head of the Department of Economics and Entrepreneurship, Petro Mohyla Black Sea National University
Yu. Husakov,
Postgraduate student, Petro Mohyla Black Sea National University

PROBLEMS OF INDUSTRIAL PARKS DEVELOPMENT IN UKRAINE

Стаття є узагальненням та аналізом досвіду функціонування індустріальних парків України та підприємств, які здійснюють операційну діяльність на їх території. Виявлено, що кількість зареєстрованих індустріальних парків є динамічною та збільшується щороку. Такі території мають ряд переваг для прискореного розвитку підприємств, зокрема пільги щодо оподаткування та кредитування.

Останні три роки показують значне зростання кількості зареєстрованих парків, що зумовлено повномасштабним вторгненням росії, через яке понад 1,5 тис. релокованих підприємств почали шукати готові промислові об'єкти для розміщення своїх потужностей. За ці роки значно збільшилася вартість активів підприємств, розташованих на території парків. Проте сумарно всі діючі підприємства отримали у 2023 році суттєвий збиток.

В Україні функціонують два типи парків: Greenfield та Brownfield. Вони відрізняються формою власності, наявністю будівель та розвинутої інфраструктури. Не всі парки мають на своїй території діючі підприємства. Підприємствами використовується менше 5% площі індустріальних парків.

Встановлено, що слабкий розвиток індустріальних парків зумовлений недостатньою підтримкою з боку уряду та слабкою інформаційною роботою держави й органів місцевого самоврядування.

The article is a generalization and analysis of the experience of functioning of industrial parks of Ukraine and enterprises that carry out operational activities on their territory. The analysis was carried out on the basis of open data of the register of industrial parks of Ukraine, starting from 2013.

The number of registered industrial parks is dynamic and increases every year. Such territories have a number of advantages for the accelerated development of enterprises. The legislation provides a number of benefits to industrial parks for their development. These benefits include the following. These are tax benefits for income tax, value added tax, reduction of customs payments for the purchase of equipment. Lower loan rates for the development of the territory.

The number of registered parks has increased significantly in the last three years. The reason was the full-scale invasion of Russia. More than 1,500 enterprises have moved to safe regions of Ukraine. They were looking for ready-made industrial facilities to house their facilities. In recent years, the value of assets of industrial park enterprises has increased more than 3 times. Displaced enterprises had large costs for relocation, restructuring, and setting up work at a new location. They received a large total loss in 2023.

Two types of parks operate in Ukraine. These are Greenfield and Brownfield. They differ in the form of ownership, the presence of buildings and developed infrastructure.

Studies have shown that only 20% of parks have operating businesses on their territory. There are three enterprises on the territory of one operating industrial park. This is an average indicator. They use less than 5% of the area of industrial parks. The average used area of one park is 6.5 hectares. This is less than the size of the area of the industrial park established by law.

It was established that the weak development of industrial parks is due to insufficient support from the government and weak informational work of the state and local self-government bodies. The majority of industrial parks are located in the central and western regions of Ukraine. When entrepreneurs from other regions plan to open a business and look for an area for the company's facilities, they do not think about an industrial park. Most entrepreneurs do not know and do not understand the advantages of such infrastructure placement. The creation of industrial parks and the attraction of enterprises to their territory is one of the important levers of creating new jobs and developing the country's economy.

Ключові слова: індустріальний парк, інфраструктура території, діючі індустріальні парки, післявоєнне відновлення економіки, типи індустріальних парків.

Key words: industrial park, infrastructure of the territory, active industrial parks, post-war recovery of the economy, types of industrial parks.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Розвиток індустріальних парків в Україні стикається з численними викликами, що гальмує економічний розвиток країни. До основних із них належать: слабкий розвиток інфраструктури, малосприятливий інвестиційний клімат, недостатня підтримка держави та високі ризики. Ці фактори ускладнюють залучення інвестицій, створення нових робочих місць та розвиток регіонів, що є критично важливими для повоєнного відновлення країни.

Дослідження проблем розвитку індустріальних парків направлено на розробку ефективних інструментів їх державної підтримки, стратегій залучення інвестицій, модернізації інфраструктури та підвищення конкурентоспроможності індустріальних парків на світовому рівні. Виконання цих завдань сприятиме економічному зростанню, створенню нових робочих місць та розвитку регіонів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання функціонування та розвитку індустріальних парків розглядалися в роботах: В.Бойко, Л.Беновської, В.Галасюк, О.Єгорової, О.Івашко, С.Левченко, Л.Малюті, О.Молдован, Н.Осадчої, А.Павлюк, М.Пашке-

вич, Х.Притули, О.Саліхова, Ю.Чириченко, Н.Шевчук та інших вчених. Серед зарубіжних науковців дану проблему досліджували: Ф.Бродель, Е.Глезер, Ч.Еданс, Р.Ледрі, Т.Маршал, С.Сассен, Е.Сойя, Р.Флоріда та ін. У той же час поки що недостатня роль індустріальних парків у розвитку економіки країни та зростання актуальності проблеми задля повоєнного відновлення зумовлює необхідність продовження дослідження.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою даної статті є дослідження сучасного стану ефективності роботи індустріальних парків в Україні та обґрунтуванні важелів прискорення їх розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Розвиток індустріальних парків в Україні активно триває і є важливим елементом економічного зростання та відновлення після війни. Індустріальні парки створюються для стимулювання промислового розвитку, залучення інвестицій та створення нових робочих місць.

Індустріальний парк — облаштована відповідною інфраструктурою територія, у межах якої учасники індустріального парку можуть здійснювати господарську діяльність у сфері переробної промисловості, переробки промислових та/або побутових відходів, альтернативної енергетики, зберігання енергії, а також науково-

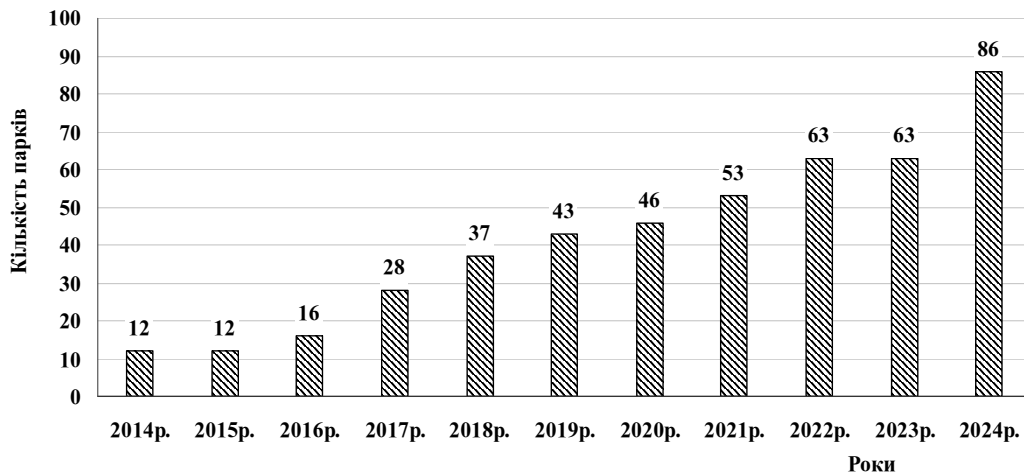

Рис. 1. Кількість зареєстрованих індустріальних парків в Україні

Джерело: систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [4; 8].

технічну діяльність, діяльність у сфері інформації і електронних комунікацій [7].

В Україні концепція індустріальних парків є продовженням накопиченого досвіду держави та підприємств у створенні вільних економічних зон, таких як спеціальні економічні зони та території пріоритетного розвитку. Ці зони функціонували в Україні з 1992 по 2022 роки та мали свої особливості. Закон України "Про індустріальні парки" було прийнято у 2012 році, після чого почався їх розвиток (Рис. 1).

За ствердженням експертів, останній 2024 рік відрізняється значним зростанням інтересу до створення та реєстрації індустріальних парків. Міністерство економіки України повідомляє, що кількість парків є динамічною. Протягом року реєструється ряд нових парків, у той же час відбувається і виключення із Реєстру неактивних парків, на території яких протягом трьох років з моменту реєстрації не здійснюється діяльність [1].

Розташування підприємства на території індустріальних парків має кілька переваг. По-перше, зазвичай парки мають розвинену інфраструктуру, включаючи дороги, електропостачання, водопостачання, каналізацію та телекомунікації, що значно вигідніше за будівництво і експлуатацію власної інфраструктури. По-друге, часто підприємства індустріальних парків отримують підтримку від держави у вигляді податкових пільг, змен-

шення ставки кредитування, бюджетного фінансування, а саме:

— звільнення від оподаткування прибутку у сферах переробної промисловості, збирання, оброблення й видалення відходів, науково-дослідної діяльності на території індустріального парку;

— звільнення від ПДВ операцій із ввезення на митну територію України обладнання за переліком кодів УКТЗЕД з обов'язком використання виключно в межах індустріальних парків, без права надання в оренду, лізинг чи передачу в користування на будь-яких умовах;

— надання податкових пільг для земельних ділянок індустріальних парків, грошову оцінку яких вже виконано. Зокрема, затвердження для зазначених земельних ділянок ставок земельного податку та орендної плати у розмірі меншому за встановлений органами місцевої влади;

— інші пільги [6; 7].

Ці фактори роблять індустріальні парки привабливими для підприємств, які прагнуть знизити витрати та підвищити ефективність своєї діяльності.

Прописана у законодавстві багатостороння підтримка держави має сприяти їх активному розвитку, але результати свідчать про недостатній рівень фактичної підтримки. Про це можна судити навіть із заголовку новин на сайті Міністерства економіки України від 30 серп-

Таблиця 1. Динаміка функціонування індустріальних парків в Україні

Роки	Кількість зареєстрованих індустріальних парків	Діючі індустріальні парки	Частка діючих індустріальних парків, %
2014	12	3	25,0
2015	12	3	25,0
2016	16	7	43,8
2017	28	9	32,1
2018	37	11	29,7
2019	43	11	25,6
2020	46	12	26,1
2021	53	13	24,5
2022	63	13	20,6
2023	63	13	20,6
2024	86	18	20,9

Джерело: сформовано на основі [4; 8].

Таблиця 2. Використання площ зареєстрованих індустріальних парків України

Роки	Загальна площа зареєстрованих парків, га	Площа, яка використовується підприємствами, га	Частка використаної площі, %
2014	540,75	36,05	6,7
2015	540,75	36,05	6,7
2016	634,85	45,00	7,1
2017	1297,58	53,06	4,1
2018	1529,26	65,15	4,3
2019	1797,09	65,15	3,6
2020	1849,82	65,15	3,5
2021	2208,31	83,89	3,8
2022	2375,96	83,89	3,5
2023	2375,96	83,89	3,5

Джерело: сформовано на основі [8].

ня 2024 року "Перший індустріальний парк отримав державне стимулювання" [5]. Тобто реальну фінансову підтримку парки почали отримувати через 12 років від початку прийняття закону, що регулює їх функціонування, у тому числі декларує види державної підтримки.

Саме створення парків мало вирішує задачі розвитку економіки. Важливою задачею стає зробити його діючим, наповнити індустріальний парк підприємствами. Індустріальний парк вважається працюючим за наявності мереж, хоча б одного побудованого об'єкта (складу або промислового), керуючої компанії і хоча б одного діючого підприємства [3]. Дослідження показали слабку зацікавленість підприємств у розміщенні своїх потужностей на території парків (Табл. 1).

Відносно високою (43,8% та 32,1%) була частка діючих парків у, відповідно, 2016 та 2017 роках. Надалі вона скоротилася до 21% у останні три роки.

Динаміка реєстрації індустріальних парків суттєво випереджає здійснення діяльності в рамках визначених територій. При цьому дослідження відкритого реєстру індустріальних парків показує, що діяльність здійснюється в рамках тільки тих територій, на яких вже були будівлі та підприємства на момент внесення індустріального парку до реєстру. Тобто це території так званого типу Brownfield.

Індустріальні парки за типами територій поділяються на два основні види: Greenfield та Brownfield. Greenfield — це парк, який створюється на раніше не забудованій земельній ділянці. Greenfield проекти мають бути простішими з точки зору реалізації: девелопер не обмежений в можливостях використання території, яка не обтяжена наявними будівлями, застарілими комунікаціями та ін.

Проведені нами дослідження показують, що більшість територій типу Greenfield мають комунальну форму власності, тобто належать громадам, де було утворено керуючі компанії. Це територія для забудови, що зареєстрована органами місцевого самоврядування як індустріальний парк, та має підведені відповідні комунікації або можливість до їх розміщення. Підприємства, які можуть зацікавитись такою територією, мають очікування щодо економічної підтримки з боку відповідної громади або за рахунок пільгових позик чи зовнішніх інвесторів.

Brownfield створюються на основі вже існуючих виробництв. Зазвичай на території таких парків вже є

будівлі, споруди та інфраструктура, які перебудовуються і модернізуються відповідно до спеціалізації парку і потреб його резидентів. З радянських часів на території України залишилося багато порожніх приміщень колишніх заводів. За даними відкритого реєстру індустріальних (промислових) парків, станом на початок 2024 року всі індустріальні парки, в рамках яких є діючі підприємства, відносяться до типу Brownfield [8].

Вивчення практики функціонування парків показало, що територія Brownfield являє собою територію приватної форми власності із будівлями, де вже розташовані підприємства, земельна ділянка належить одному або кільком приватним власникам. Метою створення такого парку є отримання пільг від держави для зниження собівартості товарів/послуг та збільшення розміру активів. У той же час збільшення кількості робочих місць, розширення виробничих майданчиків, залучення нових інвесторів чи учасників, які не мають відношення до стартової групи підприємств або керуючої компанії, не відбувається. Утворені приватні керуючі компанії не хочуть або не розуміють потенційних вигід від залучення нових учасників. Їх дії можна охарактеризувати як "протекціонізм власних активів".

Очевидно, що лише ті підприємства, які розташовані на території індустріальних парків з уже наявними будівлями та необхідними комунікаціями, можуть ефективно функціонувати. Відповідно, території без будівель або комунікацій мають низьку інвестиційну привабливість для підприємств. Фактично немає жодного індустріального парку, на якому на момент внесення до реєстру не було будівель та комунікацій, і щоб діяльність підприємств в рамках такого парку не була розпочата.

Аналіз використання площ індустріальних парків (Табл. 2) наглядно пояснює причину слабкої їх ролі у розвитку економіки країни.

Загальна площа зареєстрованих індустріальних парків станом на 2023 рік в Україні складає 2375,96 га. При цьому площа, яка використовується підприємствами для здійснення операційної діяльності, складає всього 83,89 га. Частка площі парків, яка використовується розміщеними на їх території підприємствами є у декілька разів меншою за частку діючих парків. У останні роки підприємства використовували менше 4% площі зареєстрованих індустріальних парків. Все доводить формальність їх функціонування в Україні.

Таблиця 3. Використання площ діючими індустриальними парками України станом на кінець 2023 року

Назва парку	Рік реєстрації парку	Загальна площа парку, га	Вільна площа, га	Використана площа, га	Частка використаної площі, %
Славути	2014	50,0	49,6	0,4	0,7
Коростень	2014	42,2	22,5	19,7	46,6
Свєма	2014	92,0	76,0	16,0	17,4
Мироцьке	2016	33,7	33,7	0	0
Вінницький індустриальний парк	2016	35,7	26,8	9,0	25,1
Житомир-Схід	2016	24,7	24,7	0	0
Новодністровськ	2017	15,4	14,1	1,3	8,1
Фастіндастрі	2017	15,0	10,0	5,0	33,3
Ланнівський	2017	30,7	28,9	1,8	5,9
Біла Церква	2018	24,1	22,1	2,1	8,7
Біла Церква 2	2018	34,7	24,7	10,0	28,8
Патон	2020	17,1	17,1	0	0
Kalush Industrial HUB	2021	18,7	0,0	18,7	100,0
У середньому		33,4	26,9	6,5	19,3

Джерело: сформовано на основі [8].

Розглянемо використання площ діючими індустриальними парками, тобто парками, на території яких здійснюється операційна діяльність (Табл. 3).

Як було вказано у таблиці 1, серед 63 зареєстрованих парків діючими є лише 13, що розглядаються у таблиці 3. За даними фінансової звітності, у індустриальних парках "Мироцьке", "Житомир-Схід" та "Патон" площі не використовувалися. У той же час, розташовані на їх території підприємства отримали доходи.

Таблиця показує дуже низький показник використання площі зареєстрованих парків. Від 0,7% у парку "Славути" до 46,6% у парку "Коростень". У абсолютних величинах використана площа по вказаним паркам складає, відповідно, 0,37 га та 22,52 га. Серед досліджуваних парків лише "Kalush Industrial HUB" повністю використовує всі площі.

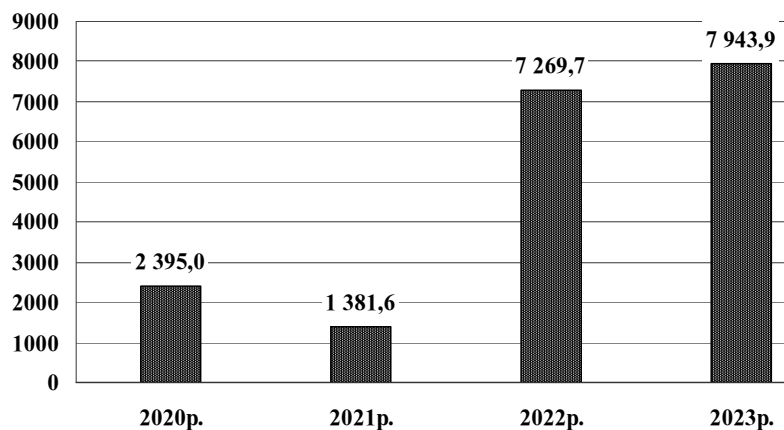
Середня по індустриальним паркам використана площа становить 6,5 га. Відповідно до статті 8 Закону України "Про індустриальні парки", площа земельної ділянки індустриального парку повинна становити не менше 10 гектарів [7]. Можна припустити доцільність зменшення законодавчої вимоги до нижнього обмеження площі

індустриального парку, відповідно до результатів реального їх функціонування. У той же час, менша площа може не забезпечити належну організацію всієї необхідної для функціонування парку інфраструктури. На наш погляд, дане питання повинно узгоджуватися індивідуально з кожним заявником в залежності від окремого конкретного інвестиційного проекту, і закон має передбачати таку можливість.

Доповнимо дослідження ефективності роботи створених індустриальних парків аналізом динаміки вартості їх майна та отриманих фінансових результатів (Рис. 2 та Рис. 3).

Дослідження фінансової звітності підприємств за період з 2020 по 2023 роки, які здійснюють операційну діяльність в межах індустриальних парків, показало суттєве збільшення вартості активів, починаючи з 2022 року. Сумарне зростання активів підприємств в межах індустриальних парків за три роки складає 5 548,9 млн грн або більш як у 3 рази.

Головний виконавчий директор групи компаній "Індустриальні парки України" Валерій Кирилко пояснює

Рис. 2. Динаміка сукупної вартості активів підприємств, що функціонують у межах індустриальних парків, млн грн

Джерело: систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [8].

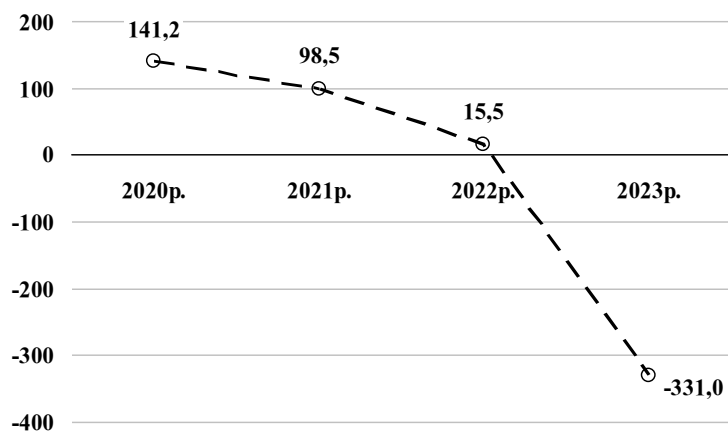

Рис. 3. Динаміка чистого прибутку підприємств, що функціонують у межах індустріальних парків, млн грн

Джерело: систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [8].

такий поштовх розвитку індустріальних парків повномасштабним вторгненням росії, через яке понад 1,5 тис. релокованих підприємств почали шукати готові промислові об'єкти для розміщення своїх потужностей. Переважна більшість парків, що нині реєструється, мають завод, де реалізується конкретний проєкт. Сьогодні вже релоковані компанії формують собі парки [3].

Значне скорочення чистого прибутку підприємств та великі збитки у 2023 році свідчать про існування багатьох нерегульованих питань у діяльності індустріальних парків. Вагомий вплив на негативні результати склали витрати підприємств на релокацію, реструктуризацію, налагодження роботи на новому місці. Серед 29 працюючих на території індустріальних парків підприємств, 11 показали у звітності збитки.

Розглянемо наповненість індустріальних парків працюючими підприємствами (Табл. 4).

Середня кількість підприємств, що розташовані на території одного індустріального парку щороку зростає і досягла у 2022 та 2023 роки вже 3 підприємства. Оцінити таку цифру як велика чи мала неможливо, оскільки все залежить від площі парку та потреби конкретного підприємства у території. У той же час ми бачимо, що не всі підприємства, розташовані на території індустріальних парків, здійснюють операційну діяльність. За досліджувані три роки частка працюю-

чих підприємств коливалася біля 70%. При цьому, серед усіх зареєстрованих 42 підприємств, лише 26 здійснювали операційну діяльність мінімум 1 рік у період із 2020 по 2023 роки.

За свідченням експертів, найбільший обсяг запитів на розміщення підприємства на території індустріального парку належить аграрному сектору, харчовій промисловості, індустрії будівельних матеріалів, склади та логістика, об'єкти подвійного призначення [3].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, проведений аналіз показує слабкий розвиток індустріальних парків в Україні, що зумовлено, на наш погляд, двома головними причинами. Перша причина — недостатня підтримка з боку держави. Уряд приділяє увагу даному питанню, але багато моментів залишається недоопрацьованими. Так, стаття 34 Закону України "Про індустріальні парки" передбачає різні заходи державного стимулювання облаштування та функціонування індустріальних парків за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законом [7]. Зокрема, в держбюджеті на 2024 рік передбачено направити 1 млрд гривень на стимулювання створення та облаштування

Таблиця 4. Наповненість індустріальних парків України підприємствами

Роки	Загальна кількість підприємств в межах індустріальних парків	Середня кількість підприємств, що припадає на 1 діючий індустріальний парк	Кількість підприємств, які здійснюють операційну діяльність	Частка підприємств, що здійснюють операційну діяльність, %
2014	6	2,0	5	83
2015	6	2,0	5	83
2016	12	2,0	11	92
2017	22	2,4	15	68
2018	29	2,6	17	59
2019	29	2,6	17	59
2020	30	2,5	18	60
2021	41	2,9	29	71
2022	42	3,0	29	69
2023	42	3,0	29	69

Джерело: сформовано на основі [8].

індустріальних парків [2]. Головний виконавчий директор групи компаній "Індустріальні парки України" відмічає, що прийняття в середині 2022 року пакету законодавчих актів, що регулює діяльність парків, разом із початком збройної агресії росії суттєво прискорило їх розвиток [3].

Другою причиною слабого розвитку індустріальних парків ми вважаємо слабку інформаційну та комунікативну роботу з боку держави й органів місцевого самоврядування. Держава зобов'язала обласні адміністрації створити регіональні агенції розвитку, проте їх діяльність виявилася неефективною. Вони не проводять масових інформаційних компаній. А держава та органи місцевого самоврядування не сприяють такій діяльності.

Якщо розглянути карту розташування діючих індустріальних парків, переважна більшість з них розміщені у центральних та західних регіонах України. Що у багатьох випадках було зумовлено процесами релокації підприємств. Інші регіони мають також сприятливі географічні умови для розвитку індустріальних парків, але поки програють в інформаційному плані. Наші дослідження показали, що коли підприємці інших регіонів розглядають питання відкриття бізнесу й пошуку території для розташування потужностей, про індустріальні парки навіть не замислюються. Більшість з них не знає і не розуміє переваги такого інфраструктурного розміщення.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі досліджень полягають у детальному вивченні причин, що гальмують розвиток та ефективність функціонування індустріальних парків в Україні.

Література:

1. 9 нових індустріальних парків зареєстровано в першому кварталі 2024 року. Міністерство економіки України. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=bf1dd527-de63-42d2-adc4-b13c2cc0f186&title=9-NovikhIndustrialnihParkivZarestrovanoVPershomuKvartali2024-Roku> (дата звернення: 15.09.2024).
2. Індустріальні парки: гайд для інвесторів. Міністерство економіки України. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=92625bcb-d976-4f33-9350-66fdca6fad87&title=IndustrialniParki-Gaid-DliaInvestoriv> (дата звернення: 15.09.2024).
3. Кількість працюючих індустріальних парків в Україні у 2024 р. може зрости з 15 до 20, у 2025-му — до 30 — експерт. Інтерфакс-Україна. 2024. 26 лип. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/1002965.html>
4. Крижний А. В Україні зареєстрували два нові індустріальні парки. Українська правда. 2024. 9 серп. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/08/9/717816/#:~:text=Наразі%20до%20Реєстру%20індустріальних%20парків%20внесено%2086,парків%20%20зокрема%20у%202024%20році%20-%2018>
5. Перший індустріальний парк отримав державне стимулювання. Міністерство економіки України. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=37a7246c-e594-434e-b000-6b6347c6ab19&title=PershiiIndustrialniiParkOtrimavDerzhavneStimuliuvannia> (дата звернення: 14.09.2024).

6. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо створення сприятливих умов для діяльності індустріальних парків в Україні: Закон України від 21.06.2022 р. № 2330-IX: станом на 21 черв. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2330-20#Text> (дата звернення: 18.09.2024).

7. Про індустріальні парки: Закон України від 21.06.2012 р. № 5018-VI: станом на 17 вер. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text> (дата звернення: 18.09.2024).

8. Реєстр індустріальних парків. Портал відкритих даних. URL: <https://data.gov.ua/dataset/8206ed0c-5911-4b88-9c7f-56c6fcd08660/resource/7c91f8d0-f153-4197-b47b-da8f65c6e800> (дата звернення: 07.08.2024).

References:

1. Ministry of Economy of Ukraine (2024), "9 new industrial parks were registered in the first quarter of 2024", available at: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=bf1dd527-de63-42d2-adc4-b13c2cc0f186&title=9-NovikhIndustrialnihParkivZarestrovanoVPershomuKvartali2024-Roku> (Accessed 15 September 2024).
2. Ministry of Economy of Ukraine (2024), "Industrial parks: a guide for investors", available at: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=92625bcb-d976-4f33-9350-66fdca6fad87&title=IndustrialniParki-GaidDliaInvestoriv> (Accessed 15 September 2024).
3. Interfaks-Ukraine (2024), "The number of working industrial parks in Ukraine in 2024 may increase from 15 to 20, in 2025 — to 30 — expert", available at: <https://interfax.com.ua/news/economic/1002965.html> (Accessed 12 September 2024).
4. Kryzhnyj A. (2024), "Two new industrial parks were registered in Ukraine", *Ukrains'ka pravda*, [Online], available at: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/08/9/717816/#:~:text=Наразі%20до%20Реєстру%20індустріальних%20парків%20внесено%2086,парків%20%20зокрема%20у%202024%20році%20-%2018>
5. Ministry of Economy of Ukraine (2024), "The first industrial park received state incentives", available at: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=37a7246c-e594-434e-b000-6b6347c6ab19&title=PershiiIndustrialniiParkOtrimavDerzhavneStimuliuvannia> (Accessed 14 September 2024).
6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2022), The Law of Ukraine "On amendments to the Tax Code of Ukraine regarding the creation of favorable conditions for the operation of industrial parks in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2330-20#Text> (Accessed 18 September 2024).
7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine "About industrial parks", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text> (Accessed 18 September 2024).
8. Open data portal (2024), "Register of industrial parks", available at: <https://data.gov.ua/dataset/8206ed0c-5911-4b88-9c7f-56c6fcd08660/resource/7c91f8d0-f153-4197-b47b-da8f65c6e800> (Accessed 07 August 2024).

Стаття надійшла до редакції 22.09.2024 р.